

Омецінська І. Я.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Тернопільський національний економічний університет

СОЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ТА ЇЇ РОЛЬ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА

Глобальні трансформації економіки й суспільного життя змінюють підходи до значення людини в економічній системі, визначають необхідність врахування її потреб та безпеки, окреслюють роль суб'єктів господарювання в досягненні стратегічних цілей держави й забезпеченні сталого розвитку економіки. Протягом останніх років багато уваги приділяється популяризації соціальної відповідальності бізнесу як важливого напрямку розвитку економіки та підвищення якості життя населення.

Соціальна відповідальність бізнесу передбачає взаємодію суб'єктів господарювання з державними органами у вирішенні соціальних проблем, оцінку впливу бізнес-рішень на персонал, навколишнє середовище, якість продукції. Етична й соціально відповідальна діяльність підприємств вимагає добровільного коригування управлінських рішень для недопущення негативних соціальних й екологічних наслідків, здійснення добровільних витрат для підтримки сталого розвитку економіки. Реалізація соціальної політики дозволяє отримати й певну вигоду для підприємства: лояльне ставлення покупців, підтримка держави, підвищення довіри інвесторів тощо.

Інформація, яка може підтвердити відповідність діяльності підприємства принципам сталого розвитку, формується в системі обліку та узагальнюється у звітності. Проте нині не виділено чіткої структури соціальних витрат, що ускладнює виокремлення підходів до формування соціальної звітності. Погоджуємось з позицією Т.В.Барановської, А.П.Дикого, О.М.Баришнікової щодо ідентифікації проблемних питань облікового забезпечення звітності зі сталого розвитку, які вимагають вирішення з метою формування достовірних показників нефінансових звітів: 1) побудова аналітичного облікового забезпечення в розрізі удосконалення класифікації витрат соціальної діяльності; 2) розробка форм первинних документів та внутрішньої звітності як основи інформаційного забезпечення процесу формування показників соціальних аспектів звітності зі сталого розвитку [1, с. 7].

В Україні соціальна звітність не є обов'язковою, тому вітчизняний досвід її складання практично відсутній. Проте деякі компанії публікують такі звіти, оскільки це вигідно як для підприємств, так і для суспільства. Перевагами публікування соціальної звітності для підприємства є: підвищення довіри різних груп впливу; покращення відносин з державою; залучення інвестицій; підвищення ділової репутації; отримання конкурентних переваг; лояльне ставлення персоналу (зменшення плинності кадрів, належне ставлення до роботи, яку працівники виконують, відповідальне ставлення до конфіденційності інформації). Переваги формування соціальної звітності підприємств з позиції держави та суспільства проявляються в таких

аспектах: спонукання підприємств до ведення соціально відповідального бізнесу; ефективне витрачання ресурсів; привернення уваги суб'єктів господарювання до проблем сталого розвитку; формування корпоративних цінностей; підвищення інформаційної відкритості.

Нині немає єдиної спільної назви звітності щодо соціальної відповідальності бізнесу. У світовій та вітчизняній практиці використовуються такі поняття, як «Соціальний звіт», «Звіт із корпоративної соціальної відповідальності», «Звіт із корпоративної відповідальності», «Звіт із прогресу», «Звіт зі сталого розвитку» та ін. Суб'єкти господарювання вільні у своєму виборі критеріїв соціальної звітності, тому часто розкривають у звітах тільки сприятливу для себе інформацію й уникають показників, що свідчать про негативну динаміку діяльності підприємства. Таким чином, нерегульованість державою соціальної звітності ставить під сумнів інформацію, що подається у такій звітності за власною ініціативою підприємств, на предмет її достовірності та доречності. Окрім того, подані показники часто мають несистемний характер. У зв'язку з цим визначальну роль у розвитку нефінансової звітності в Україні повинна відігравати держава.

Важливим кроком в Україні в частині розкриття інформації про соціальні аспекти діяльності підприємств стало впровадження Звіту про управління, в якому передбачено виокремлення інформації, зокрема, за такими напрямками: екологічні аспекти; соціальні аспекти та кадрова політика. В Україні також передбачена статистична звітність про природоохоронну діяльність підприємств.

Розкриття інформації про соціальну діяльність підприємства можливе в додаткових розділах Приміток до річної фінансової звітності. Зокрема, це може бути розділ під назвою «Напрями реалізації соціальної політики підприємства». В свою чергу, К. Безверхий пропонує у примітках виокремлювати такі розділи: XVI. Кількість працівників і фонд оплати праці; XVII. Заборгованість перед працівниками із заробітної плати та виплатах із соціального страхування [2, с. 74]. Інформацію про соціальні витрати також доцільно узагальнювати в системі управлінського обліку з метою подальшого аналізу та прийняття управлінських рішень.

Таким чином, оприлюднення інформації про соціальну діяльність підприємства сприятиме не лише вирішенню соціальних питань, але й покращенню економічних показників підприємства та добробуту суспільства. Окреслені шляхи удосконалення розкриття інформації про соціальну політику підприємства сприятимуть суспільній свідомості, поступовому зміщенню акценту на соціальну відповідальність бізнесу.

Література

1. Барановська Т.В., Дикий А.П., Баришнікова О.М. Ідентифікація об'єктів соціальної складової звітності сталого розвитку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. Вип. 1 (36). С. 3-14.

2. Безверхий К. Соціально-орієнтована звітність підприємства. Бухгалтерський облік і аудит. 2015. № 2-3. С. 70-78.